

SLOŠKI tednik

Leto II.

Štev. 24.

Celoletna naročnina	175 Lir
Polletna	90 "
Posamezna številka	4 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Gorica, sobota 15. junija 1946

Izvršni odbor SIAU delegaciji Julijske krajine in Trsta

VZTRAJAJTE!

DELEGACIJI JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA, PARIZ

NA SVOJI SEJI DNE 12. JUNIJA T. L. JE IZVRŠNI ODBOR SIAU ZA JULIJSKO KRAJINO IN TRST, NA PODLAGI POROČILA TOV. ŠESTANA JOSIPA, ČLANA DELEGACIJE JULIJSKE KRAJINE, V CELOTI ODOBRILO DELEGACIJE V PARIZU, KI JE V TEM ODLOČILNEM TRENUTKU ZA NARODE JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA MNOGO DOPRINESLA ZA PRAVILNO REŠITEV NAŠEGA VPRAŠANJA.

KER BO VAŠE DELO TUDI V BODOČE RAVNO TAKO POTREBNO, VAS V IMENU PREBIVALSTVA JULIJSKE KRAJINE IN TRSTA POZIVAMO, DA SE NADALJE OSTATE NA SVOJEM MESTU TER SE V NAPREJ TAKO ODLOČNO VZTRAJATE V NAPORIH ZA DOSEGO NAŠEGA CILJA, ZA PRIKLJUČITEV CELOTNE JULIJSKE KRAJINE S TRSTOM K FEDERATIVNI LJUDSKI REPUBLIKI JUGOSLAVIJI.

IZVRŠNI ODBOR SIAU
ZA JULIJSKO KRAJINO IN TRST

Tovariši! Čakamo vas

Okrožni odbor SIAU za Goriško je poslal maršalu Jugoslavije Josipu Brozu Titu naslednje pismo:

»Minulo je leto dni odkar so bili proti nam uporabljeni težki tanki, katere so angleški in ameriški delavci izdelali, da bi Zavezniške vojske z njimi pomagale uničevati fašizem. To smo doživeli zato, ker smo se prišli poslavljati od naše vojske - osvoboditeljice, to zato ker smo ji klicali na svidenje.

Tak je bil uvod v leto dragocenih izkušenj in spoznanj. Vse so služile temu, da so utrdile ono prepričanje, ki nas je vodilo že v borbi proti italijanskemu in nemškemu fašizmu — to je, da smemo zaupati samo lastnim močem, samo iskrenosti svojih bratov. V tem prepričanju smo se še tesneje združili vsi antifašisti — Slovenci in Italijani; krčevito smo branili naše pravice in se borili za naše cilje.

Po enem letu se ponovno z velikanskimi težavami razpravlja o tem, kar je tako jasno in enostavno, če se hoče biti pošteno. A moralo bo prej ali slej postati jasno vsemu svetu — ta zemlja je del Jugoslavije in to smo dokazali že na mnogo načinov; dokazovali bomo še dalje in če treba tudi z drugačnimi argumenti vse dokler ne vcepimo prepričanje vsem; vse dokler se ne povrne k nam naša vojska, dokler ne bomo videli v naši sredi našega velikega voditelja tovariša Tita.

Zanesite se na to, tovariš Tito, da smo in bomo prispevali vse v borbi za našo osvoboditev, katero vodite Vi.

Naj živi tov. Tito — vrhovni poveljnik JA — osvoboditeljice Trsta in cele Julijske krajine.

Naj živi Tov. Tito — voditelj jugoslovanskih narodov na poti v lepšo bodočnost.

Okrožni odbor SIAU
za Goriško

Pozdrav naši vojski

Okrožni odbor SIAU za Goriško je poslal borcem IV. Armije naslednje pismo:

Pred letom dni ste zapustili Gorico. Umaknili ste se iz krajev, odkoder ste sami pregnali sovražnika, poslovali ste se od bratov, katere ste osvobodili iz suženjstva — miru na ljubo. Vsi smo vedeli, da je ta zemlja jugoslovanska, da je vaš začasni umik le kratek odmor, ki je potreben za ureditev nekakih formalnosti, katere so se nam sicer zdele nepotrebne, a smo to sprejeli, ker smo zaupali svojim zaveznikom.

Toda vaša odsotnost traja že leto dni. V tem času smo spoznali pravi pomen tega slovesa. Takoj po vašem odhodu, tedaj ko smo vam še peli v pozdrav, so nas pričeli razganjati s tanki in plinom solzevcem, trgali so

nam iz rok zastave in nas pretepali in zapirali. To je bil uvod v vrsto krivičnih odlokov, ki šenic naših osnovnih pravic, žalitev naših narodnostnih in demokratičnih čustev, fašističnih izzivov, aretacij; itd.

Vsaka krivica in vsako razočaranje nad neiskrenimi prijatelji, ki smo jo v tem letu doživeli, je samo okrepila našo ne majno voljo, da doprinesemo vse to, da se vrne k nam naša vojska — da se združimo s Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.

Naj živi IV. Armija — osvoboditeljica Trsta in cele Julijske krajine.

Naj živi Trst in Julijska krajina svobodna v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Okrožni odbor SIAU
za Goriško.

BORIMO SE ZA DEMOKRACIJO

Tudi mi imamo svojo obletnico - Aretirali so tov. Julija Beltrama - Janka, tajnika Okrožnega odbora SIAU za Goriško

Nikoli nismo bili vajeni, da bi se igrali z besedami, to je da bi rekli eno, napravili pa drugo. Naše ljudstvo je vajeno preprostosti, tako misli in tako se izraža. Ko je bila razglašena znana odredba št. 11 in smo bili pri krajsani naših pravic, katere smo si osvojili in izgradili tekom osvobodilne borbe, smo si prav težko mislili, da nam sedaj te pravice kratijo oni zavezni ki, s katerimi smo šli skupno v boj. A ne samo to. Ko nas je pred letom dni zapustila naša slavna Jugoslovanska armada in je na stopila zavezniška vojska uprava, si nismo mogli niti od daleč misliti, da bi se nam godila krivica prav od strani naših zaveznikov, v katere smo imeli vse zaupanje in da bo ZVU zapadla pod vpliv onih elementov, ki ima-

jo radi svoje nečiste preteklosti ves interes na tem, da so sovražno razpoloženi napram antifašističnemu ljudstvu, njegovi oblasti in predstavnikom.

Naj nam nobeden ne govori, da smo od vsega začetka bili sovražno naklonjeni ZVU. Brez dvoma je, da naša je bilo težko, ko je odšla naša vojska, ko nam je bila na podlagi nedemokratske odredbe št. 11 odvzeta izvršna oblast, katero nam je ljudstvo zaupalo. Vendar smo storili vse, da bi ZVU pomagali spoznati resnično stanje in razpoloženje ljudstva; žal pa smo našli vedno na nerazumevanje. Nismo pa bili nikoli hlapi in ne petolizniki, kakor so to drugi, kajti mi imamo svoj ponos, svoj značaj, ki se ne prodaja za nobeno ceno.

Po vsem, kar nam je znano, gre za zgoraj omenjene, neprijavljene sestanke ob priliki okrajnega odbora SIAU.

Vest o aretaciji enega izmed najvidnejših predstavnikov antifašističnih množic na Goriškem se je bliskoma razširila po vsej deželi. Demobilizirani partizani, mladinske in ženske organizacije ter vse antifašistično ljudstvo Goriške, globoko užaljeno in vznemirjeno nad to aretacijo, je naslovilo ZVU v Gorici številne proteste in resolucije, v katerih enodušno protestira proti takšnemu početju ter zahteva, da se ga takoj izpusti. Izmed neštetihih resolucij objavljamo naslednjo, ki jo je Okrožni NOO za Goriško naslovil ZVU v Gorici:

Resolucija

Zavezniški vojaški upravi za goriško okrožje — Gorica.

Okrožni narodno osvobodilni odbor si dovoljuje obvestiti ZVU, da je vojaška policija aretirala 11. t. m. v Kobaridu Beltrama Julija, glavnega tajnika SIAU za Goriško in člana PNOO za Slovensko Primorje in Trst, nadalje Ribičič Marinko, članico iste Unije za goriško okrožje ter šoferja Tomsič Franca. Vse tri so čez noč prišli v Kobaridu. Dne 12. 6. so bili vsi trije pripeljani pod policijskim nadzorstvom v Gorico in so jih zadržali v poslopju št. 23 ulice G. Verdi. Ribičič Marinka in šofer Tomsič sta bila takoj izpuščena, medtem ko so Beltrama Julija odpeljali v zapor.

Okrajni odbor SIAU v Bovecu je 11. junija povabil Beltrama Julija kot nadrejenega tajnika na sejo, ki ji je prisostvovalo kakih 15 članov odbora. Beltram Julij je mislil, da je odbor v Bovecu imel redno dovoljenje od tamkajšnje policije, kakor redno doslej in se zato za to stvar ni zanimal. Očividno je torej, da je njegova aretacija neupravičena.

Okrožni NOO za Goriško se zato obrača na g. Guvernerja majorja Longa, guvernerja goriške pokrajine, s prošnjo, naj posreduje pri vojaški policiji v Gorici, da se Beltram Julij, eden izmed glavnih voditeljev štiriletnih borbe proti Nemcem in italijanskim fašistom v Julijski krajini, takoj izpusti na svobodo. V zvezi s tem opozarjamo g. majorja na sistematično zapiranje naših ljudi po zavezniških oblasteh in vojaški policiji, na zapiranje, ki je brez vsake osnove in ki naj služi samo ustrahovanju naših prvih protifašističnih borcev.

Vest o Beltramovi aretaciji je izzvala po vsej naši deželi val silnega ogorčenja. Stalno prihajajo na okrožni NOO protesti, naj naš Odbor intervenira pri ZVU, da tov. Beltrama vojaška policija takoj izpusti na svobodo.

Predsednik:

Strukelj Jožef, l. r.

Tajnik:

Vizintin Bogomil, l. r.
V Gorici, 13. junija 1946.

Ob zaključku lista smo prejeli vest, da je tov. Janko zopet na svobodi.

U Parizu so se ponovno sestali

Ravno ko to pišemo, se v Parizu ponovno zbirajo zunanji ministri, ki bodo še enkrat vzeli v pretres naše vprašanje. V luksemburški palači bodo ponovno razgrnili zemljevide, ogledali si bodo razmejitevne črte, mogoče bodo kaj sklenili, mogoče tudi ne. Našim velikim zaveznikom smo že nešteto krat povedali svoje mnenje, prikazali smo jim, da je Julijska krajina nedeljiva, da je Trst novi Jugoslaviji potreben in življenjske važnosti. Delegati Julijske krajine in ministri tov. Karđelj so vse to jasno obrazložili in svetovna javnost

se bavi z našim vprašanjem. Dva svetova si stojita nasproti. Med temi je naše slovansko primorsko ljudstvo, Slovenci in Hrvati ter antifašistično usmerjeni Italijani. Če živimo resnično v demokratičnem stoletju in če niso obljube »velikih treh« prazne besede, bi pač ne moglo biti nobene drugačnega, da se upošteva volja ljudstva, ki živi že stoletja na tem ozemlju in ki je v zadnji svetovni vojni pokazala s puško v roki, kako dragocena ji je svoboda, ki je bila s krvnim davkom poplačana. Vsled tega smo mirni, a budni.

Ali smo to zaslužili? Aretacije so na dnevnem redu - Naši najboljši aktivisti so v zaporu

Zdi se nam ravno tako kot glasniku ljudskih množic, pisatelju Cankarju, ko je govoril, da je bilo treba velikega petka, da je bilo Vstajenje tem veličastnejše. Tudi naše primorsko ljudstvo je moralo izkusiti vse težave, je moralo razkrinkavati dan za dnem vse laži, ki so se pisale o nas in se mora še danes boriti za najosnovnejše pravice demokracije, kot so svoboda tiska, zborovanja in podobno. Ravno zadnje tedne smo občutili, kako nedemokratično, v nasprotju z ljudsko voljo, postopajo nekateri zavezniški guvernerji v našem okrožju in kako krivično nastopa civilna policija. Največ pritožb imamo iz kobariškega, kanalskega in bovškega okraja. V teh okrajih upravlja civilne posle g. kapetan Painter. Kakor nam je na neki novinarski konferenci zatrdil g. guverner za Goriško, imajo vsi okrajni guvernerji vse zaupanje svojih višjih predstavnikov, tako majorja Longa in brez dvoma tudi višjega oficirja za civilne zadeve, polk. Bowmana v Trstu. Ali se zлага uradovanje vseh teh civilnih guvernerjev z voljo ljudstva? V koliko se upošteva glas tega ljudstva? To že davno vemo in to občutimo že celo leto, da se ne upošteva sadovi naše osvobodilne borbe, našega skupnega nastopa proti nasilnemu okupatorju in da je ravnanje s protifašističnim prebivalstvom s strani ZVU vsekakor drugačno, kakor smo si ga zamislili in pri-

čakovali od naših zaveznikov. Mislimo, da smo si vsaj to zaslužili, da se nas ne ovira pri našem organizacijskem delu, da se ne zahteva od nas, da bi za tri člane, ki bi se zbrali na odborovo sejo ali sestanek, iskali dovoljenja za zborovanje. Ni še dolgo od tega, ko nam je goriški guverner na neki novinarski konferenci povedal, da če se sestaja le malo število članov ni potrebno dovoljenje, posebno še če imajo ti sestanki notranji značaj. Začudeno se vprašamo, kako more kanalski namestnik okrajnega guvernerja ali policijski oficir zabraniti sestanek delegatov, ki so se zbrali na volitvah okrajnega odbora SIAU. Volitve so bile svoj čas prijavljene poveljstvu zavezniške policije v Gorici. Volitve delegatov, ki so se naknadno vršile, spadajo pač v okvir prijavljenih volitev. Vsled tega se nam zdi, da je postopanje gotovih zavezniških oblasti v tej zadevi neutemeljen.

Tov. Julij Beltram, tajnik Okrožnega SIAU za Goriško, član Pokrajinskega narodno-osvobodilnega odbora in Glavnega odbora SIAU za Julijsko krajino ter član izvršnega odbora OF za Slovenijo in član Glavnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije, je bil 11. junija zvečer aretiran na cesti med Bovecem in Kobaridom. Še je zaprt v goriških zaporih in vsled tega nimamo še podrobnih poročil o tej aretaciji. Tudi nam ni znano, česa se ga obtožuje.

POLITIČNI PREGLED

Maršal Tito se je vrnil iz Moskve v Beograd Vsesfranska pomoč Sovjetske zveze Jugoslaviji

8. junija so bila končana pogajanja med vlado ZSSR in delegacijo vlade FLRJ.

Pri pogajanjih, ki so jih vodili na eni strani predsednik ministrskega sveta ZSSR J. V. Stalin, minister za zunanje zadeve Molotov in minister za zunanjo trgovino Mikojan in člani delegacije jugoslovanske vlade na čelu s predsednikom ministrskega sveta FLRJ maršalom Josipom Brozom-Titom na drugi strani, so razpravljali v skladu s sovjetsko-jugoslovansko pogodbo o prijateljstvu, vzajemni pomoči in povojnem sodelovanju z dne 11. aprila 1945 o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Dosežena je bila popolna soglasnost v vseh vprašanjih, ki se tičejo ekonomskega sodelovanja, trgovine, materialne oskrbe Jugoslovanske armade in tesnega kulturnega ter političnega sodelovanja.

Vlada ZSSR bo oskrbovala Jugoslovansko armado z orožjem, municijo itd. pod pogoji dolgoročnega kredita in bo dajala pol-

no pomoč Jugoslaviji pri obnovi njene lastne vojne industrije.

Trgovinska pogajanja, ki sta jih vodili obe vladi, so se končala s sporazumom o vzajemnih dobavah blaga. Sovjetska vlada je na najustrežnejši način upoštevala potrebe jugoslovanskega gospodarstva tako v pogledu surovin, kakor v pogledu tehničnega in drugega materiala.

Sprejeti so bili sklepi, ki se tičejo tesnega ekonomskega sodelovanja med obema prijateljskima deželama.

Pogajanja so potekala v prišrčnem ozračju in v polnem medsebojnem razumevanju.

Na Binkoštni ponedeljek se je maršal Tito vrnil iz letalom iz Moskve na zemunsko letališče (Beograd). Sprejeli so ga podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj, podpredsednik Prezidijske ljudske skupščine Moša Pijade in drugi predstavniki oblasti. Ob prihodu maršala Tita je bila postrojena častna četa.

Po porazu savojske dinastije, ki je vladala v Italiji

Po zadnjih vestih iz Rima bo De Gasperi vršil funkcije poglavarja države in Umberto bo zapustil Rim. Zena Umberta, Marija Jozé (Belgijka) je že prišla s svojimi otroki na Portogalsko.

Sedaj pa si oglejmo malo to vladarsko hišo. Ona je bila stebler reakcionarne buržoazije in veleposestniške aristokracije. Znano je, da je kralj Viktor Emanuel pustil leta 1922 Mussolinija na oblast. Od tedaj ni bilo mogoče v Italiji ločiti fašistične zločine od zločinov monarhije.

Vse zunanje in notranje politične pustolovščine je Mussolini izvajal z vednostjo in pristanom kralja in seveda v njegove

vem imenu. Savojski so sprejeli iz rok Mussolinija krono Abesinije, Albanije in Hrvaške. Po njihovi krivdi je Italija postala partner hitlerjevske Nemčije. In takoj po uničenju Mussolinijevega režima je postala kraljevska oblast zastava v rokah fašistov. Zato ni nič čudnega če so pričeli italijanski reakcionarni elementi pred referendumom s srdito kampanjo v korist kralja. Tako se je izrekla za monarhijo tudi novo-fašistična stranka Italije »uomo qualunque« (stranka povprečnega človeka), da ne govorimo o odkritih monarhistih (demokratska stranka), desničarskih liberalcih in katoliškem duhovništvu.

Vzpostavitev odnosov med Sovjetsko zvezo in Argentino

6. junija so podpisali v Buenos Airesu (prestolnica Argentine) sporazum o vzpostavitvi diplomatskih, konzularnih in trgovinskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Argentino. Za vlado sovjetske zveze je podpisal opolno-močenec Seveljov, za argentinsko vlado in republiko pa predsednik Peron in minister za zunanje zadeve Bramulja.

Tako je odstranjena odtujenost, ki je obstajala zadnja desetletja po krivdi posameznih reakcionarnih krogov med Sovjetsko zvezo in Argentino. Argentinska javnost je že zdavnaj zahtevala vzpostavitev normalnih odnosov med veliko zvezo sovjetskih republik in Argentino, ki je ena od največjih republik Južne Amerike.

Zunanja politika Sovjetske zveze pa je slonela vedno na načelih, ki služijo delu za mir in varnost kakor tudi vzajemnim koristim narodov. Ona je ostala na podlagi enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja državnih interesov.

Dobrovoljna delegacija v ZSSR

Morgan Philipps, tajnik laburistične stranke Velike Britanije je naprosil poslanika ZSSR Kukina za dovoljenje delegaciji laburistične stranke, ki želi obiskati Sovjetsko zvezo. To odposlanstvo bi sestavljali profesor Las-ki, Morgan Philipps, Harold Clay in Alice Becon.

Sovjetska vlada je naročila Kukinu, naj sporoči izvršnemu

odboru laburistične stranke, da ima ugodno mnenje o obisku dobrovoljne delegacije v ZSSR.

Že v jeseni 1942 se je laburistična stranka informirala pri sovjetski vladi, ako lahko obiščejo njeni zastopniki sovjetsko državo. Sovjetska vlada je odgovorila, da ji je odposlanstvo angleških laburistov vedno dobrodošlo.

Kako so nameravali Nemci iztrebiti slovenske narode

Na dan so prišli dokumenti raznih nacističnih mogotcev. Cela vrsta jih je; eden govori o množičnem izseljevanju slovenskega prebivalstva. Nacisti so namreč hoteli napraviti prostor za nemške koloniste.

Himmler si je stvar zamislil takole: Treba je uničiti sploh vse slovenske narode, tako Poljake, Ruse, Ukrajince, Belorusce, Jugoslovane in Čehe

Po teh načrtih naj bi se otroci omenjenih narodov, ki imajo rasne posebnosti, odgovarjajoče zahtevam hitlerjevskih teorij o rasi, germanizirali. Ostali otroci in odrasli naj bi se izpremenili v množice sužnjev, ki bi jim bilo šolanje zabranjeno oziroma omejeno na poznavanje najosnovnejših računskih znakov in na podpis lastnega imena...

Proces v Beogradu

proti skupini vojnih zločincev z generalom Dražo Mihajlovičem na čelu

10. junija t. l. je prišel Mihajlovič kot poglavar skupine vojnih zločincev pred vrhovno vojaško sodišče Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Mihajlovič Dragoljub - Draža je bil pred vojno polkovnik bivše jugoslovanske vojske. Za časa okupacije so ga povišali v čin armijskega generala. V begunski vladi je bil minister za vojno in načelnik štaba vrhovne komande tkzv. jugoslovanske vojske v domovini. Kot tak je izvršil celo vrsto zločinov.

Najvažnejše je poglavje o sodelovanju Draže Mihajloviča s

sovražnikom. Dokazi, da je s svojimi četniki sodeloval s sovražnikom so očitni. Že avgusta 1941. je sam Mihajlovič izdal povelje, da naj se oddelki sil osi ne napadajo. Znano je, da se je Mihajlovič sestal z nemškimi zastopniki novembra 1941., 3. decembra istega leta pa je četnikom izdal povelje za borbo proti partizanom. O vsem tem razpravlja tudi angleška novinarka Berta Gaster v časopisu »News Chronicle«, ko navaja dejstva iz posameznih predelov Jugoslavije, kjer so četniki napadali narodno osvobodilno vojsko. Ta dejstva so

Hudi fašisti pred izrednim porotnim sodiščem v Gorici

Pripadnik „smrtne tolpe“ v Dornbergu obsojen na 30 let

V ponedeljek, 10. junija je prišlo iz Trsta v Gorico tamonje Izredno porotno sodišče, sodišče vrste težkih zločincev, ki so pod fašistično vlado strahovali in divjali po Goriškem. Nekaj jih je bilo tudi novejšega datuma.

Kot prvi je prišel na vrsto 24 letni vojni zločinec Kočevar Emil iz sv. Križa na Vipavskem. Po polomu Italije je stopil v republikanske vrste ter se pridružil zloglasni tolpi, ki je bila strah in trepet Vipavske doline.

V obširni obtožnici je bilo podrobno opisano njegovo delovanje v tej četi smrti, ki je nosila ime »Spolero«. Ogromno je bilo žrtev med partizani in civilnim prebivalstvom, ki jih ima na vesti ta zločinska četa in z njo vred zgoraj imenovani Kočevar. Eden izmed najdrznejših in prostaških zločinov, ki jih ima na vesti ta brezsrčni zločinec je umor Višnjavec Justa, katerega je Kočevar ubil s pištolo in se še nad njegovim mrtvim truplom maščeval, da ga je s ponovnimi strelji popolnoma izmaličil. Kot vsi podobni zločinci se tudi Kočevar izgovarja da je nedolžen, da je bil samo kuhar in stražar. (Najbrž da je s kuharico v roki umoril pokojnega Višnjavec!).

Predsednik sodišča ga upravičeno zavrne, ko vidi, da se izmička z izgovori in se hoče pokazati pravega angela v človeški podobi, medtem ko je resnica vse drugačna, krvava, težko krvava.

Strahovalec Dobrovega (Brda) - obsojen na 10 let in 10 mesecev

Pred Izrednim porotnim sodiščem iz Trsta, ki te dni posluje v Gorici, je prišel 11. junija na vrsto odsotni dr. Armando D'Ottone iz Livorna, ki je bil od 1919 leta občinski zdravnik v Dobrovem (Brda), kjer je poskrbel že 1922 leta za postavitev bojnega fašja. Prišel je v Brda poln zasluga za fašizem. Tako je imel zasluge fašističnega pohoda na Rim, liktorskega pasu in je postal politični tajnik fašja v Dobrovem. Tipična figura strahovalca in raznarodovalca.

Priče iz Dobrovega so izpovedale, kako je ta zagrizeni hierarh preganjal zavedne ljudi, povzročal aretacije, internacije, pretepali in žalil. Fante, ki niso pri-

hajali na predvojaške vaje, je kar klofotal. Dal je aretirati nekoga Gorjupa, ki se ni hotel vpisati v fašjo. Odvzel je dovoljenje gostilničarju Sfiligoju, ki je prej posloval toliko let. Nekega večera 1943 leta je sprožil tri strele iz samokresa proti Sističu Ivanu, Gradniku Jožetu, Gorjupu Petru in Sfiligoju Vincencu, ker so peli slovenske pesmi. Gradnika Jožeta je leta 1922 pretepel in mu grozil s pištolo zaradi nekega članka, ki se je pojavil v nekem tedanjem časopisu in ki ga je D'Ottone smatral škodljivega fašistični politiki. Seveda je bil Gradnik konfiniran. D'Ottone je dal aretirati tudi Perin Jožeta in njegovo sestro, zaradi česar je

znana številnim Jugoslovanom, še važnejše pa je, da jih je mogoče potrditi tudi s pomočjo angleških virov.

Angleška dopisnica utemeljuje svoja izvajanja takole:

Gotovo je, da je Mihajlovič zapovedal pasivno stališče proti silam osi in da je zapovedal vojno proti partizanom. Skoraj vsi njegovi poveljniki pa so, da bi si olajšali borbo proti partizanom, sklenili pogodbe z Nemci in Italijani. Razumljivo je, da je Mihajlovič vedel za te sporazume, jih sprejel in odobral ter se zavedal, da so bili njegovi oddelki prav za prav kolaboracionistični. Tako se je Mihajlovič odrekal značilnostim vsakega odporiškega gibanja. Ko se je bilo treba odločiti, se je Mihajlovič odločil za sodelovanje z okupatorjem. O vsem tem je na razpolago več dokumentov. Še večje število dokazov pa je prišlo sedaj po izjavah nemških in italijanskih častnikov, ki potrjujejo partizanske obtožbe. Ko je bila vojna končana, so četniki stražili nemške komunikacijske linije za Avstrijo in so se potem večinoma predali Angležem.

Mihajlovič je sprva v svoji mrzniji proti partizanom mirno gledal na sodelovanje s sovražnikom, potem je pristal na sodelovanje.

njih mati umrla od žalosti. Septembra 1943 leta je v Gorici ustavil Scolaris Jožefa in ga izročil goriškemu »federalu« kot partizanskega obveščevalca. »Federal« ga je izročil Svabom. Vse to in drugo, kar vsebuje oširnna obtožnica, so izjavile številne priče iz Brd.

Javni tožilec je prikazal tega zločinskega zdravnika kot izrazitega zastrupljevalca sožitja med tukajšnjima dvema narodoma, nosilca sovražstva proti Slovencem, kar je imelo naposled težke posledice tudi za italijanski narod. Zahteval je zanj 16 let zaradi sodelovanja z Nemci in 3 leta za postopanje proti briškemu ljudstvu pred 8. septembrom 1943, trajno izgubo javnih služb in dvoletno nadzorstvo. Zagovornik dr. Mantovani se je trudil, da bi obtoženca prikazal kot enega izmed vnetih branilcev »italijanstva« te zemlje in prošil zanj milosti. Zdi se, da je sodišče to tudi upoštevalo, ker je po polurnem posvetovanju izrekel sodbo 10 let in 10 mesecev zapora za kolaboracionizem. Za vse druge obtožbe pa samo izgubo javne službe in dvoletno nadzorstvo.

Samo 8 let republikinu, ki je zakrivil 7 aretacij, več deportacij in 2 žrtvi

»Ker sem se čutil Italijan, se nisem hotel pridružiti partizanskim tolpom«, tako je začel svoj litanijo pred Izrednim porotnim sodiščem v Gorici, 13. junija, republikin Severino Markič iz Podgore pri Gorici. Predsednik sodišča ga je pozval, naj že neha s smešnim pripovedovanjem o svojem »italijanstvu«, kajti biti partizan ni pomenilo boriti se proti Italijanom, partizani so bili ljubljani in spoštovani od Slovencev kakor od vseh poštenih Italijanov, ker je bila osvobodilna borba enotna in so v njo pristopili tudi vsi pravi Italijani.

Po prečitaniu obtožnice, ki mu pripisuje 7 aretacij, več deportacij v nemška taborišča in dve smrtni žrtvi, so nastopile obremenilne priče, vse iz Podgore pri Gorici, ki so poskusile na lastni koži fašistično zagrizenost tega kriminalca. Tako sta bila nevarna on in njegova sestra, da so ju partizani obeh zasledovali, da bi ju spravili na varno. Sestro so res zajeli in odpeljali, on pa se je do zadnjega krčevito pečal s preganjanji in ovadaš-

tvom na strani fašistične republike.

SS-ovcem je naznanil partizana Simsič Ljuba in Stakulič Mirka, od katerih so prvega Nemci ustrelili, drugega internirali v Nemčijo. Policiji S.D. je julija 1944 naznanil, da so partizani odpeljali sestro, nakar je dobil nemško pooblastilo za aretacijo cele družine Delpin, ker je domneval, da je Delpinov sin, znani partizan Zmago (sedaj obsojen na 5 let zapor od Višjega zavezniškega sodišča - op. ured.), organiziral ugrabitve njegove sestre - volunke. SS-policiji v Trstu je naznanil tov. Delpin Gordan (brata Zmagota) in tov. Bresan Kamila, ki sta bila oba internirana v Nemčijo. Tov. Bresan je iz Nemčije pobegnil in je danes oficir JA.

Junija 1944 je bila masovna deportacija več oseb iz Podgore, med temi Klančič Izidora, Klančič Silvana, Perko Galijana. Za tega zadnjega, ki je v internaciji umrl, se točno ve, da ga je dal aretirati obtoženec. Vdova pokojnega, Katarina Perko, in njegova mati sta izpovedala, da je Nemce pripeljal tisto jutro na dom sam obtoženec oče, Andrej Markič. Izjava tov. Katarine Perko je povzročila nepravilno preokret v poteku razprave. Javni tožilec je namreč ukazal takojšen kazenski postopek na-

pram Andreju Markiču, očetu obtoženca, ki je čakal, da bo nastopil tudi on kot priča v prid sinu. Vzrok kazenskega postopka je sodelovanje z Nemci pri aretaciji pokojnega Galijana Perka.

Štiri naslednje priče so izpovedale, da je Severino Markič sodeloval z Nemci, oborožen z brzostrelko, pri obkolitvi Delpinove hiše, katero so nameravali požgati.

Za vsa ta dejanja je javni tožilec zahteval zanj 20 let ječe.

Odvetnik Bassi se je v svojem obrambnem govoru silno potrudil, da je to črno ovčico prikazal kot žrtev partizanov, ki so mu bili stalno za petami, so mu vedno sledili, pa naj si je bil v Gorici ali v Trstu, tako da vsa dejanja, ki jih je zakrivil, so bila popolnoma upravičena samobramba pred takim zasledovanjem. Partizani so si upali tako »protizakonito«¹ odpeljati celo njegovo sestro in zato je bilo njegovo kriminalsko početje še bolj upravičeno, da, pravično. Proces, katerega je Izredno por. sodišče vodilo dotlej proti zločincu Markiču, ga je dr. Bassi spretno zabil in naperil proti našim partizanom.

Zdi se, da je sodišče odvetnikovo zvito obrambo upoštevalo in je predlagano 20 letno kazen zmanjšalo na samih 8 let.

jo »Slov. Primorec«² proglašala za edino pravo in se zanj sveto zavzema. Tako je nedavno feto-liško glasilo začudeno zastavilo na tiskovni konferenci g. guvernerju Longu vprašanje, kako neki nima zastava brez zvezde enake pravice kot ona z zvezdo. Čudno se mu namreč zdi, da so v Cerovem (Brda) na 1. maja domačini sneli tako zastavo, ki so jo našli razobešeno. Očividno »Slov. Primorec«³ ne pozna našega ljudstva, ker se čudi, kako je mogla izginiti zastava, ki je — kot je sedaj jasno — njih zastava. Nam, ki poznamo srce in moč našega ljudstva, je to povsem razumljivo. Istočasno pa odpada vsak naš dvom, da kdor je danes zagovornik zastave brez zvezde, je tudi odgovoren za vsa početja hlapcev Hitlerja in Mussolinija proti slovenskemu ljudstvu tekom narodno osvobodilne borbe. Pod to zastavo so se namreč izvršili nešteti zločini nad slovenskim narodom.

Na vprašanje »Slov. Primorec«⁴ glede belo rdeče modre zastave brez zvezde je g. guverner odvrnil, da je vprašanje katoliškega lista precej dvoumno. Pojasnil je naslednje: Belo rdeča modra zastava brez zvezde je zastava stare Jugoslavije in kralja Petra. Jugoslovanski narodi pa so likvidirali monarhijo in izvolili Tita za svojega voditelja in predsednika vlade. Zapadni zavezniki so priznali spremembo

in iz tega sledi, da je od zavezniškov priznana kot edina prava — zastava z zvezdo. Torej ona brez zvezde ni več narodna zastava iz čisto enostavnega razloga, ker ni priznana stara vlada Jugoslavije. G. guverner je še pripomnil, da se je 1. maja pojavila v Cerovem poleg domobranske tudi avstrijska zastava, ki nima prav nobene pravice biti izobešena ne v Brdih in sploh ne na našem ozemlju.

Iz vašega velikega prizadevanja, »Slovenski Primorec«, za domobranske zastave, pod katerimi so se vaše nesrečne, a hvalabogu, zelo redke ovčice borile za zmago Hitlerja, je razvidno, da dušno pastirstvo ni baš vaša poglavitna skrb. Kajti s to pretvezo iščete samo razdor med ljudstvom, ker dobro veste, da je razdor najlažji pogoj za kupčijo in barantanje z narodom. Ker ste že za kupčijo, vam pride vse prav, tudi avstrijska zastava poleg domobranske. Najbrže vam je Franc Jožef še bolj pri srcu kot Vittorio Emanuele.

V bodoče bo torej lahko ugotoviti, kdo je pobudnik za tako početje, ki se tu pa tam dogaja na našem ozemlju, kjer predstavlja pravi zločin nad narodom razdvajanje ljudstva potom različnih zastav, ki nimajo nobene opravka z njim. Ta zločin je neodpušljiv danes, ko se vse ljudstvo na našem ozemlju bori za obstoj in svobodo.

moči pri nezgodah, v Breginju o zadrugištvu.

Številna udeležba, pozornost s katero so poslušalci sledili izvajanju predavateljev - strokovnjakov in stvarna in živahna diskusija je nazorno pokazala, kako si naše ljudstvo takih predavanj želi, kako se zaveda koristi, ki mu jih strokovna predavanja nudijo.

Saj se je celo pri prisotnih zastopnikih civilne policije prvotna opazovalna kritičnost kmalu izpievrgla v vedoželjnost.

Vrsno

Mladina časti pesnika

Dne 4. t. m. so dijaki slovenskih srednjih šol iz Trsta obiskali rojstno vas našega pesnika Simona Gregorčiča. Prišli so si ogledat rojstno hišo »goriškega slavčka«.

Naša mala gorska vas, ki je navadno mirna in tiha, je ob prihodu dijakov kar oživela. Dijaki so kazali veliko zanimanje za vse podrobnosti, ki so združene z našim velikim pesnikom. Pred Gregorčičevo rojstno hišo so se zbrali ter zapeli in deklamirali nekaj njegovih pesmi.

Nato je spregovoril njih profesor o pesnikovem življenju, opisal njegovo ljubezen do preprostega človeka in slovenskega naroda.

Dijaki so krenili dalje proti gričku sv. Lovrenca, kjer počiva veliki pesnik.

Znano nam je, da je bil o prihodu dijakov obveščen g. župnik, ki je to javil le par osebam, katere so mislile, da bodo najlepše sprejele mlade goste, s tem, da so izobesili slovensko zastavo brez zvezde. V tej slepocišljivosti sta prednjačila Gabrček in Skočir Stanko. To je zavedne dijake zelo presenetilo in napravilo na nje mučen vtis, kar so občutili tudi vsi zavedni vaščani.

Bovec

Nepotrebno šikaniranje

4. junija okrog pol desetih zvečer je neki civilni policist iz Boveca ustavil kurirja okrajnega SIAU za Bovško, tov. Franca Čopi-ja, ki se je vračal iz Boveca proti Koritnici. Civilni policist ga je legitimiral, mu preiskal nahrbtnik v katerem je imel kurir nekaj svojega perila in ga vprašal ali ima pri sebi municijo. Hotel je tudi vedeti kaj tov. Čopi dela na okrajnem odboru, če imajo tam municijo ter če mu je znano kakšne plače imajo.

Pogodbe kolonov se podaljšajo za eno leto

Kmetijski odsek pri AMG je sporočil, da ostanejo v veljavi najeminske pogodbe kolonov in drugih kmečkih delavcev še nadalje in sicer eno leto po končani vojski. (Ker se bo konec vojne z Italijo menda ravno te dni ali te mesece zaključil, lahko govorimo o jeseni 1947. Op. ur.)

Odlok, ki je izdelan po ZVU zaključuje s tem nevzdržno stanje v katerem bi se znašli naši koloni, če bi odpoved brezsrčnih in protiljudskih gospodarjev stopila v veljavo. Poljedelski delavci in najemniki, ki so postali v sedanjem času važna opora industrijskemu delavstvu so to rešitev vzeli z zadovoljstvom na znanje. Že pred meseci so Enotni sindikati intervenirali pri ZVU ter obrazložili težko stanje naših kolonov, katere bi hoteli reakcijski gospodarji spraviti ob kruh in s tem zmanjšati proizvodnjo silo, katero bi hudo občutilo vse prebivalstvo.

S to zmago nad zahrbtnimi in temnimi elementi se je kmetijsko delavstvo še bolj povežalo z vsemi drugimi kategorijami delavstva, ki vidi, da samo v enotnosti in s skupnim nastopom lahko doseže uspehe na političnem in gospodarskem polju.

ODPRTO PISMO

Župniku Zorn Miroslavu - Breginju

Ker imamo kot katoličani in zavedni verni Slovenci dovolj takta in verskega čuta v sebi, da ne odgovorimo g. župniku kar naravnost v cerkvi na številne njegove napade med pridigo, zato mu pošljamo odprto pismo, ki naj mu bo ogledalo njegovega protiljudskega delovanja — širši javnosti pa v vednost.

Omenjeni župnik je že znan javnosti zaradi njegovega protinarodnega delovanja za časa nemške okupacije, saj je pred nedavnim na podlagi dokaznega gradiva bilo pripravljenih proti njemu in vikarju Ličen Alojziju iz Logje 41 priči, ki so bile pripravljene potrditi resničnost čarika, ki ga je »Soški tednik«¹ objavil že pred letom dni pod naslovom »Protinarodni duhovnik«.

Kljub temu g. župnik še danes ne miruje, brez vsakega sramu in spoštovanja do zavednih faranov in Slovencev nas napada iz prižnice. Iz njegovih ust letijo besede, ki globoko žalijo in skrunijo ne samo našo narodno zavest, ampak tudi naš verski čut in prepričanje. Ne smatra nas za katoličane in nas imenuje »biki«, ker ne maramo, da bi naši otroci obiskovali krščanskih nauk, ki ga on poučuje. Sam pa je iste, dne 26. aprila t. l., nagnal z besedami: »Poberite se domov cigani! Razumljivo je, da se v dno srca užaljene matere ne ogrevajo več za to, če se sam župnik ne zaveda več svojega apostolskega poslanstva, ponižnosti in prepričanja o verskih resnicah. Kako je učil Kristus »pustite male k meni«² — on pa jih našene s »cigani«.

Zelo čudno se nam tudi zdi, da nam hoče s pomočjo sv. cer-

kve, kakor so to poskušali fašisti s škofom Margotti-jem — vsiliti razna prepričanja, katere z nami naši otroci spoznavaajo za protinarodna in v škodo celokupnemu slovenskemu narodu. Odločno zahteva od nas, da bi morali vse druge slovenske časopise in knjige sežgati sredi vasi ter čitati in podpirati en sam časopis in to »Primorski Slovenec«, za katerega vodi močno agitacijo in propagando. Ta časopis, katerega je sam g. dekan iz Kanala Ivan Semič pred nedavnim z prižnice javno ožigosal, kot glasilo z lažljivimi vestmi, katere širi med ljudstvo in hoče razbiti enotnost našega ljudstva in ga odtujiti od nove Jugoslavije.

Mi zavedni Breginjci, ki smo za priključitev Julijske krajine k novi Jugoslaviji utrpeli mnogo žrtev in množičnih deportacij, zloglasna nemška koncentracijska taborišča zaradi domačih izdajalcev in protinarodne klike, ne bomo niti danes popustili v borbi za dosego naših želj — priključitev k Jugoslaviji. Še z večjo vnemo bomo razširjali naš tisk in naše knjige, ki so sad naše borbe in nešteti žrtev, nika kor pa ne bomo te sežigali, kakor nam svetuje g. župnik.

Njemu samemu pa bi svetovali, naj opusti pristransko politično delovanje ter naj zaživi božjega namestnika vredno življenje. S tem bi na vasi dvignil moralno, ki je zaradi njegovega zasebnega življenja zelo nizko padla.

Smrt fašizmu - svobodo narodu! (Zavedni vaščani potrjujejo s podpisi).

Sledi 103 podpisov.

Za kaj se vse zavzema katoliški tednik v Gorici

»Slovenski Primorec«, takozvani katoliški tednik v Gorici, se zavzema tudi za stvari, ki vsakakor ne spadajo v delokrog lista. Na vse kriplje si prizadeva, da bi še za nekaj časa spomnil in imel za norca peščico svojih privržencev. Z apolitičnostjo bi rad zakril dobro prenešljene in preračunane politične namene. Seveda hoče omenjeni list ostati bodisi po vsebini kot po taktiki dvojček »Goriškega lista«¹. Zunanji videz je obramba vere pred komunistično nevarnostjo, v re-

snici pa ima za edini cilj napadanje vsega kar je ljudskega, to je po vrsti, ljudska običaja, ljudska svoboda, pridobitve narodno osvobodilne borbe, med katerimi je važen konec izkoriščanja.

Izkaže pa se »Slovenski Primorec«² skoz in skozi goreč zaščitnik ostankov domobranstva in belogardizma, to je vseh izdajalcev in zločincev slovenskega naroda. Že prej so ti morili sobrate pod geslom »V imenu Kristusovih ran naj pogine partizan«³ in to pod okriljem zastave brez zvezde, ki

Glas iz mesta in z dežele

Gorica

To ni na mestu

Večkrat smo imeli že priliko slišati, kako zavezniški vojaki in pri ZVU v službi nahajajoči se delavci v poznih večernih in ponočnih urah nadlegujejo ter celo pretepajo mirne meščane, zlasti če se ti znajdejo sami na ulici.

Neštetokrat smo videli in slišali, kako posebno v ameriške uniforme oblečeni italijanski delavci razgrajajo po cestah in se pri tem poslužujejo najbolj ogabnih psov proti generalisimu Stalinu, maršalu Titu in naši skupni domovini. Res je, da delajo to ko so »židane volje«, a ravno v tistem stanju, »in vino veritas«, se prikaže kaj vse skrivajo v svojih notranjosti. Pa pojdimo dalje.

Med meščani, ki naletijo na take neprijetnosti so mnogi Slovenci, ugledni uradniki, profesorji, itd. Ni dolgo od tega, ko je ameriški vojak zahrbtno napadel profesorja slovenske gimnazije v Gorici, Viktorja Birsca, ko se je vračal na svoj dom po ulici Diaz. Profesor se je po težkih udarcih po glavi in obrazu onesvestil, potem se je zatekel na pomoč na bližnji ameriški Rdeči križ. Zadevo je javil vojaški policiji, katere pa vsej stvari ni dala posebne važnosti.

Pevma pri Gorici

Prireditve

Prosvetno društvo »Naš prapor«¹ ponovi dne 16. junija igro »Stari greh«. Čisti dobiček je namenjen otroškim kolonijam. Prireditve se vrši na prostem. Priporočamo se za obilno udeležbo.

Krmin

„Politika pri boletah“

Kako lahko je človeku, da zapade trenutnemu razpoloženju okolice in da v takšnem okolišču napravi razne neumnosti. Pri davčni izterjevalnici v našem trgu je znan ali neznan junak ali uslužna pisarica izdala predsedniku SIAU tov. Gerin Napoleonu, lastniku male trgovine je stvin, boletu v italijanskem jeziku, namenoma spakedrano »venduto alimentare«, namesto pravilne označbe »dettagliante ali-

mentare«. To bi se reklo po naših: ker je tovariš Gerin res demokrat in vidna oseba ljudskega gibanja ga označuje reakcionarna »frajlica«² ali kakšen drug podoben element s prodano dušo, namesto da bi mu izdal tiskovino, kot vsem ostalim »tovcem«.

Kaj naj si mislimo o takšnih prenapetostih? Za ljudi te vrste so vsi, ki ne mislijo z njihovimi možgani »prodane duše«. Delavci in kmetje, ki se borijo za izboljšanje svojega gospodarskega in političnega položaja so jim trn v peti, ker ne plešejo več tako kakor enkrat, ko je fašizem sviral in so morali vsi tako plesati kakor so oni hoteli. Ljudstvo, je odprlo oči, razločuje slabo od dobrega in mislimo, da tisti zapeljani uradniki pri hranilnici v našem trgu so ravnotako vzrastli iz ljudstva in bi bil že skrajni čas, da bi se zavedli od kod prihajajo, ker prišel bo čas, ko jih bo silna metla vrgla v kot, kjer bodo lahko premišljevali o časih, ko so pisali o »vendutih«.

Miren

„Svet brez sovraštva“

Izobraževalno društvo v Mirnu je uprizorilo na Binkoštni ponedeljek dramo iz trpljenja okupatorjevih ječah »Svet brez sovraštva«, ki jo je spisala Marija Pucova.

Vloge so bile porazdeljene med članicami organizacije AFŽ, ki so dobro podale razne tipe pripornic. Vlogo Špelce nam je posebno živo podala tovarišica Rada, ki je tudi sama doživela v tržaškem Koroneju isto kar Špelca.

Občinstvo je z zanimanjem sledilo pretresljivim prizorom in s priznanjem upoštevalo trud, ki so ga članice s potrpežljivostjo vložile v to delo.

Čisti dobiček prireditve v približnem znesku 5000 lir je namenjen skladu počitniške ko-onije«.

Kobariški kot

Kulturno delo

Preteklo sredo so se v Kobariškem kotu vršila kar tri strokovna predavanja, tako v Borjani o negi zob, v Sedlu o prvi po-

DROBNE NOVICE

* V moskovskih klinikah so zabeležili v zadnjem času lepe uspehe pri zdravljenju žledodene čira in to po metodi akademičarja Šterna. Vbrizgavanje posebnega zdravila v možgansko celico omogoča, da se naravnost vpliva na živčna središča. Do sedaj je bilo v moskovskih klinikah zdravljeno 200 bolnikov po novi metodi. Po enkratnem ali dvakratnem vbrizgavanju tega zdravila so skoro v vseh primerih prenehale strahovite bolečine ter se je povrnil tek. Pri 40% bolnikov so po zdravljenju, ki je trajalo tri tedne ugotovili, da so se čiri popolnoma zarastli.

* V Bolgariji se vršijo priprave za proslavo največjega bolgarskega revolucionarja in književnika Hrista Boteva.

* Po vseh večjih mestih Jugoslavije, posebno v Zagrebu so se vršile proslave ob priliki 70 letnice rojstva Vladimirja Nazorja, pesnika in narodnega borca.

* Vladimir Nazor je tudi predsednik predsedstva Narodnega saborja L.R. Hrvatske. Na svečani akademiji v Zagrebu je profesor Peter Lasta v daljšem predavanju prikazal veliki knjižni lik Vladimirja Nazorja ter njegovo odločitve, ko se je star po letih, medtem, ko je bil narod potlačen in pregažen od fašizma, krenil v gozd, da se z narodnoosvobodilnim gibanjem bori za tiste ideale, ki jih je od svoje mladosti nosil v sebi: za življenje in bodočnost v svobodi in sreči.

* Oranže, citrone in mandarine na ozemlju avtonomne republike Abhaško so pričele cveteti. Kolhozniki so končali z okopavanjem in gnojenjem. Pridelovalci citron v Gruziji računajo letos, da bodo dala drevesa okoli 600 milijonov plodov.

* Pred tednom je prispela v Skopje tržaška filharmonija. Predstavniki naših prosvetnih organizacij in velika množica ljudi je navdušeno sprejela goste ter jim vzklivala: »Pravico Trstu — Trst Jugoslaviji!« »Živelo junaško ljudstvo Trsta!«

* Delegacija albanske mladine, ki se je vrnila iz Jugoslavije, kjer je sodelovala na tretjem mladinskem kongresu, je predstavnikom tiska opisala vtise iz Jugoslavije in s kongresa.

Albanska delegacija je poudarila organizatorično moč mladine Jugoslavije ter posebno njeno delo pri obnovi. Poudarila je prisrčen sprejem, ki ga je bila povsod deležna. Izjavila je: »Bratstvo, ki nas druži z našimi brati iz Jugoslavije je posledica političnih kombinacij. To bratstvo se je skovalo v vojni in ga nalaga zgodovinski razvoj in interes naših dveh dežel.

* Po vesteh »Daily Workerja« se 180 poljskih vojakov Andersove armade uči ribarjenja v posebni šoli v Aberdeenu. Stroške za šolanje plačuje ameriška in britanska vlada. Pred kratkim se je zvedelo, da vojaki iz Andersove armade, ki študirajo na univerzah, prejemajo 5 funtov šterlinov tedensko.

* Republikanski tisk prinaša vest iz Londona, da je Francoska vlada odbila predlog, da pošlje svoje predstavnike zaradi kontrole pri pregledovanju volivnih spiskov in pri izvajanju plebiscita v Grčiji.

* Ansa poroča: v nekem samostanu so odkrili 3 pripadnike bivših fašističnih brigad skupno s propagandnim materialom, o katerem policija ni dala točnih podatkov.

* Na poziv italijanske »Fronte della Gioventù« je prispela v Rim delegacija sovjetske mladine s Krašovčenkoma na čelu.

* Na jugu Sovjetske zveze je padel teden dni obilen dež. Deževalo je 5 dni brez prestanka in zelo namočilo zemljo, tako da so dani ugodni pogoji za žetev.

* Ugledni ameriški javni delavci nadaljujejo s podporo armenskega nacionalnega sveta v Ameriki in ameriškega Komiteja za zaščito pravic Armencev, da bi se provinci Ardahan in Kars priključili sovjetski Armeni. Združenje vseh armenskih ozemelj v eno republiko bi pomenilo popolno rešitev armenskega vprašanja.

* Ob priliki potresa v Turčiji je bilo 11 vasi težko poškodovanih, 220 oseb pa je našlo smrt.

* Centralni odbor demokratične stranke Azerbejdžana je objavil resolucijo obsegajočo 12 točk, ki jih je sprejela azerbejdžanska vlada ter ugotavlja: »Ako bi Teheran (glavno mesto Perzije) poizkusil rešiti spor, ki obstoja, z orožjem, bi se temu uprlo celokupno azerbejdžansko prebivalstvo.«

* V splitsko pristanišče je 26. maja priplul parnik »Spadilex«, ki je pripeljal en bataljon italijanskih partizanov, ki so se skupno z jugoslovanskimi borci borili proti fašizmu. Sprejemu so prisostvovali predstavniki JA in jugoslovanske vojne mornarice, meščani Splita in godba doma jugosl. vojne mornarice. Komandant bataljona je imel ob tej priliki govor, in je pozval svoje borce, da si vzamejo vzgled pri narodnih Jugoslavijcih in da nadaljujejo s takim poletom tudi v domovini. Njegov govor so čisto prekinili z vzklikanjem Stalinu, maršalu Titu, Togliattiju in FLRJ.

* Angleška mladinska delegacija, ki je prisostvovala III. kongresu mladine Jugoslavije je obiskala Brčko.

* Poljski novinarji so obiskali te dni Reko in Opatijo. Oglasili so se v uredništvu »Glasa Istre« in v uredništvu časopisa »La voce del Popolo«, kakor tudi pri predstavnikih italijanske unije. Zanimali so se za razpoloženje ljudstva Julijske krajine ob priliki konference v Parizu, zlasti pa jih je zanimalo mišljenje italijanskega prebivalstva v teh krajih in način, s katerim se praktično izvaja bratstvo in edinstvo Jugoslovancev in Italijanov.

* Klub jugoslovanskih pomorcev v New Yorku je svečano proslavil petletnico svojega obstoja v navzočnosti nad 2000 naših izseljencev. Ob tej priliki je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva od ministrov za zunanje zadeve velesil priključitev Trsta in Slovenskega Primorja svoji matici FLRJ.

* Žene Češkoslovaške iz Gradiča Slanega pri Pragi so zbrale v nekaj dneh 6.221 kg sladkorja v vrednosti 22.000 čeških kron, ki so ga darovale otrokom najbolj prizadetih okrajev Jugoslavije.

* V Sovjetski zvezi bodo v jeseni ukinili karte za moko in testenine.

* Tajni zapor Petropavlovsko trdnjave, kjer je bil leta 1905 zaprt veliki ruski književnik Maksim Gorki je obiskalo tekom enega dneva tisoč ljudi. Od novembra preteklega leta, ko je bil muzej odprt, pa več kot 62.000 ljudi.

* V pristanišču Odese se je vsidrala prvič po vojni jugoslovanska ladja »Jurko Topić«.

* Dunajska policija je aretirala dr. Friedricha Bauerja, ki je bil za časa okupacije tožilec nacističnega vojaškega sodišča na Dunaju in Bruxellesu.

* 9. junija je minilo 23 let odkar so monarhofašistični elementi ubili Aleksandra Stambulijskega, se polastili oblasti ter uvedli v Bolgariji nezasiščen teror. Toda junaška smrt Stambulijskega in več kot 100.000 drugih žrtev fašizma v Bolgariji ukazuje na bolgarskemu narodu budnost. Premagani fašizem še nadalje kuje zarote proti svobodi ljudstva.

* Nemčija je švicarske dobave vojnega materiala plačevala z zlatom, ki ga je izročil francoski izdajalec Pierre Laval.

* Iz Nueremberga poročajo, da je izjavil zločinec von Schirach, da mu ni bilo znano, da se je vršilo množično uničevanje židov. Nesramnost, ki presega že vse meje.

* Zločinska tolpa četnikov v Egiptu se aktivno bavi z izdelovanjem lažnih dokumentov in s črno borzo. Gotovi izmed teh ljudi so že znani egiptski policiji radi svoje trgovine s prepovedanim blagom, posebno s svilo in opijem. Četniški oficirji vzdržujejo zveze s svojimi tovariši v Italiji in se poslužujejo raznih lažnih potnih listov ter tihotapijo v Egipt različno blago.

* 3. t. m. je prišlo do eksplozije v bližini vojno tehničnega zavoda v Kragujevcu. Več oseb je mrtvih in ranjenih. Zdi se, da gre za sabotažo. Pristojne oblasti so uvedle preiskavo.

* V moskovski tovarni »Graditelj strojev« so končani poskusi za izdelavo opeke po sistemu iznajditelja Riskova. Dela se pravzaprav na premični opekarni, ki je montirana na dveh prikolica, katere vleče traktor. Kapaciteta premične opekarnice znaša 1800 kosov opeke na uro. Pri tej opekarni dela 5 ljudi: strojevodja, njegov pomočnik in trije delavci. Premična opekarna je posebno važna za podeželje, ki so ga opustošili fašistični napadalci.

Izlet na „Stani rob“ (7. 1193)

Slov. planinsko društvo v Gorici priredi v nedeljo dne 16. t. m. izlet na STANI ROB.

Odhod s kamionom ob 7^{1/2} uri s Travnika do Lokvi. Povratek isto tako s kamionom okrog 21. ure. — Izleta se lahko udeležijo tudi otroci, ki ostanejo na Lokvah.

Razdeljevanje sajenik

Tukajšnje Okrožno kmetijsko nadzorništvo - Ulica Duca d'Aosta 55, prične v kratkem z razdeljevanjem sajenik cvetače (Cavolfiore precocce di Toscana) po znižanih cenah.

Prodajna cena za vsakih sto sajenik znaša L. 50.

Na razpolago je tudi še par tisoč sajenik zelene (šelne) po L. 40 za sto.

Kdor ima namen kupiti sajenike naj se javi pri Nadzorništvu v uradnih urah.

Okrožna komisija za dopuščanje bikov

Sporod za spomladansko pregledovanje bikov.

Vsi lastniki bikov in junčkov, ki so vložili prošnjo za pregled, se vabijo, da jih priženejo ob določenih urah pred pregledovalno komisijo v eden izmed krajev navedenih v sledečem sporedu:

Krmin 15. junija, 8.30 uri, Brazzano na trgu pri Cantarutti ju.

Krmin, 15. junija, ob 10.30 uri, Angoris, pri SATCA.

Kopriva 15. junija, ob 11.30 uri, Slovenc pri Orzanu.

Krmin 15. junija ob 13.— uri, Krmin pri Rusianu.

Miren 17. junija, ob 8.30 uri, Miren pri bikorejcu Ferfolja.

Miren 17. junija, ob 9.— uri, Križišče Devetaki.

Renče 17. junija, ob 9.30 uri, Bilje pri bikorejcu Cijan.

Gorica 17. junija, ob 10.— uri, Bukovica pri bikorejcu Mlečniku.

Gorica 17. junija, ob 11.30 uri, Vrtojba pri bikorejcu Lasiču.

Gorica 17. junija, ob 13.— uri, Ločnik pri bikorejcu Clancisu.

Gorica 17. junija, ob 15.30 uri, Pevma pri bikorejcu Levpušček.

Gorica 17. junija ob 16.30 uri, Solkan pri bikorejcu Gorjanu.

Gorica 17. junija, ob 17.30 uri, Kronberg pri Koroninju.

ANDREJ BUDAL

STRAŽAR Z MATAJURJA

(Posvečeno IVANU TRINKU)

*Kjer segel rod je do zapadnih rož
ob Idriji, Nadiži, Teru, Beli,
ko naši so glasovi že nemeli,
se dvignil je visok in raven mož.*

*Vse dni ostal je raven in visok
v nenehnem tistem rvanju za očino;
v iztočno bratom kazal je jasnino,
jim čuval in množil njih dedni zvok.*

*Nad osemdeset let ga je sovrag
zalezoval in še ga zalezuje;
za vse domače daje mu vse tuje,
kot bratom, ki jim rodni krov je drag.*

*To je prevejan, dolg, zavraten boj
z ljudmi, ki jim volkulja je dojilja.
Ves rob drobi in mrvli ta gverilja,
hotno obzeva lačni ga pozoj.*

*Vendar ne bo in ga ne bo dobil.
Predobro straži ga sredi neurja
visoki, ravni stražar z Matajurja,
kot včeraj, danes, jutri, — večno živ.*

Gorica 17. junija, ob 18.— uri, Rožna dolina pri bikorejcu Komelu.

Dolenje 18. junija, ob 8.30 uri, Dolenje pri bikorejcu Bernardisu.

Dobrovo 18. junija, ob 9.30 uri, Plesivo pri bikorejcu Kebru.

Dobrovo 18. junija, ob 10.30 uri, Ceglo, pri Gradišču.

Šmartno Kojsko 18. junija, ob 11.— uri, Vipolže pri bikorejcu Klincu.

Šmartno, Kojsko 18. junija, ob 12.— uri, Šmartno pri bikorejcu Bratužu.

Dornberg 19. junija, ob 9.— uri, Dornberg pri bikorejcu Vodopivcu.

Salona 21. junija, ob 9.— uri, Deskle pri gostilni Zimic.

Kanal 21. junija, ob 10.30 uri, Kanal pri gostilni Ravnik.

Za občino Opatjeselo in Temenica se pregled ne bo vršil dne 19. junija kot je to bilo predčasno sporočeno ampak 17. junija ob 9. uri na križišču pri Devetaki.

V Dornberg se lahko pripeljejo v pregled tudi biki iz občine Rihemberk.

Letošnja mladev

Okrožno kmetijsko nadzorništvo v Gorici sporoča, da so nameščene posamezne mlatilnice po vseh važnejših krajih naše dežele.

Za naše prebivalstvo pridejo v poštev: Ferlat Leonard, Krmin; Škorjanc Luigi, Moša, Slovrenc, Brda; Čotar Ivan, Škrbina, Sveto, Komen; Kmetijska posojilnica, Ločnik, Podgora; Poberaj Edvin, Solkan, Kromberg; Composto Franc, Šempeter, Dornberg, Rihemberk; Lutman Jožef, Standrež, Vrtojba, Prvačina; Kačič Franc, Sovodnje, Opatjeselo, Temenica; Arčon Jožef, Bilje (križišče), Renče; Pavletič Oskar, Miren; Korsi Anton, Pevma, Steverjan, Norišnica, Soška dolina; Šuc Alojzij, Pliskovica, Gabrovica, Veliki dol in Kobjaglava.

Odredbe za mladev.

1) Vsi lastniki mlatilnic se bodo morali ravnati po zgoraj na-

vedenem načrtu in bodo morali naznaniti premestitve mlatilnice iz enega kraja v drugi vsako dva dni prej pristojnemu Statističnogospodarskemu - kmetijskemu uradu.

2) Z redno mlatvijo se bo pričelo 10. junija t. l. Lastniki mlatilnic so dolžni naznaniti vsaj dva dni prej pristojnemu Statističnogospodarskemu uradu čas in kraj v katerem se bo pričela mladev.

Z mlatvijo se bo moglo začeti šele tedaj, ko bodo prišli k mlatilnici organi javne varnosti.

Druga navodila o sestavi listkov in pregledov mladev so bila dana naravnost mlatilničarjem in organom kontrole.

Dne 11. junija 1946. se je sestala pri Okrožnem kmetijskem nadzorništvu posebna komisija za določitev pristojbin za mladev.

Po dolgi razpravi so se določile sledeče pristojbine, ki jih je odobril tudi kmetijski urad ZVU.

A) Za skupine, ki mlatijo z motorjem na petrolej do 100 stotov L. 190 za stot; nad 100 stotov, L. 180 za stot.

B) Za skupine, ki mlatijo z električnim motorjem, do 100 stotov L. 180 za stot, nad 100 stotov, L. 170 za stot.

Pri teh pristojbinah mora dobavljati lastnik mlatilnice železno žico za stiskanje slame.

Postavke nad 100 stotov se razumejo če so od enega samega lastnika in le tedaj, če se mlatijo brez presledka.

Urad za Delo v Gorici sporoča da lastniki mlatilnic lahko sprejmejo v zaposlitev delavce brez posebnega dovoljenja Urada za Delo ako delavci dokažejo, da so pravilno vpisani pri Posredovalnici za delo in predložijo zeleno izkaznico o vpisu.

Delavci ki bodo na ta način sprejeti bodo morali biti javljeni od delodajalca pristojnemu Uradu za delo tekom treh dni v smislu čl. 7, št. 3, Ukaza št. 13 ZVU.

Trgovina čevljev „Pri svetem Krišpinu“
GORICA - Raštel št. 35

vam nudi veliko izbero sandalov solidnega domačega izdelka in vsakovrstnega obuvala. Ima vedno v zalogi tudi platnene čevlje za telovadbo.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAYDAŽ — Za list odgovarja: ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: GORICA, „Ljudski dom“ pritičje — Izdaja lista je odobrena od A. I. S. Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: „Primorski dnevnik“